ข้อพิจารณาเบื้องต้นในการใช้ผลงานของผู้เชี่ยวชาญของผู้สอบบัญชี

สวัสดีครับท่านสมาชิกสภาวิชาชีพบัญชีทุกท่านโดยเฉพาะผู้สอบบัญชีรับอนุญาต วันนี้ผมได้รับโอกาสจากคณะอนุกรรมการมาตรฐานด้านการสอบบัญชีและเทคนิคการสอบบัญชีให้มาแบ่งปันความรู้และประสบการณ์จากการประกอบวิชาชีพสอบบัญชีหลายท่านที่เป็นผู้สอบบัญชีคงปฏิเสธไม่ได้ว่าทุกวันนี้ ผู้สอบบัญชีจะต้องมีการเรียนรู้และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นอกจากมาตรฐานการรายงานทางการเงินและมาตรฐานการสอบบัญชีซึ่งถือว่าเป็นเรื่องพื้นฐานที่ผู้สอบบัญชีจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าว ในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการสอบบัญชี ผู้สอบบัญชีจะต้องมีความรู้ความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่มีผลกระทบต่องบการเงิน ดังนั้น การใช้ผลงานของผู้เชี่ยวชาญจึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ การนำผลงานของผู้เชี่ยวชาญมาใช้จะต้องมีการปฏิบัติตามมาตรฐานการสอบบัญชีรหัส 620 เรื่อง การใช้ผลงานของผู้เชี่ยวชาญของผู้สอบบัญชี การอ้างอิงผลงานของผู้เชี่ยวชาญในหน้ารายงานของผู้สอบบัญชีไม่ได้ทำให้ความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีลดลง ดังนั้น การจะบอกว่าผู้สอบบัญชีจะต้องรู้ทุกเรื่องที่มีผลกระทบต่องบการเงินจึงไม่ใช่เรื่องแปลก

> “มาตรฐานการสอบบัญชีกำหนดให้ผู้สอบบัญชีจะต้องมีการวางแผนการตรวจสอบงบการเงิน (TSA 300) การระบุและประเมินความเสี่ยงจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ”

มาตรฐานการสอบบัญชีกำหนดให้ผู้สอบบัญชีจะต้องมีการวางแผนการตรวจสอบงบการเงิน (TSA 300) การระบุและประเมินความเสี่ยงจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ โดยการทำความเข้าใจกิจการและสภาพแวดล้อมของกิจการ (TSA 315) และมีวิธีปฏิบัติของผู้สอบบัญชีในการตอบสนองต่อความเสี่ยงที่ได้ประเมินไว้ (TSA 330) ผมเชื่อว่าช่วงใกล้สิ้นปีนี้ผู้สอบบัญชีก็คงได้จัดทำกระดาษทำการที่เกี่ยวข้องไว้แล้ว โดยเฉพาะการประเมินความเสี่ยงที่สำคัญ ที่จะต้องอาศัยข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญในการรวบรวมหลักฐานการสอบบัญชี และผู้สอบบัญชีก็คงได้มีการสื่อสารและหารือกับผู้บริหารถึงการว่าจ้างผู้เชี่ยวชาญ

ความเสี่ยงที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับผลงานของผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่ที่เรามักจะต้องใช้ในการตรวจสอบงบการเงินมักจะเกี่ยวข้องกับการกำหนดมูลค่าของเครื่องมือทางการเงิน ที่ดินและอาคาร โรงงานและเครื่องจักร สินทรัพย์ไม่มีตัวตน สินทรัพย์ที่ได้มาและหนี้สินที่รับมาจากการรวมธุรกิจ และสินทรัพย์ที่อาจเกิดการด้อยค่า การคำนวณโดยใช้หลักคณิตศาสตร์ประกันภัยสำหรับหนี้สินที่เกี่ยวข้องกับสัญญาประกันภัยหรือโครงการผลประโยชน์พนักงาน การประมาณปริมาณสำรองของน้ำมันและแก๊ส การกำหนดมูลค่าหนี้สินเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและต้นทุนในการทำความสะอาดพื้นที่ การตีความสัญญา กฎหมาย และข้อบังคับ การวิเคราะห์ประเด็นการปฏิบัติทางภาษีที่ซับซ้อนหรือไม่ปกติ

ผู้สอบบัญชีจะต้อง...

ประเมินความรู้ความสามารถของผู้เชี่ยวชาญ

ผู้สอบบัญชีจะต้องประเมินความรู้ความสามารถของผู้เชี่ยวชาญ ว่ามีความเกี่ยวข้องกับลักษณะและขอบเขตงานที่ผู้สอบบัญชีต้องการหรือไม่ โดยสามารถดูประสบการณ์ส่วนตัวจากผลงานในอดีตของผู้เชี่ยวชาญ ความรู้เกี่ยวกับคุณสมบัติ การเป็นสมาชิกองค์กรวิชาชีพหรือสมาคมอุตสาหกรรม ใบอนุญาตในการปฏิบัติงาน รวมถึงการประเมินความเป็นอิสระและเที่ยงธรรมของผู้เชี่ยวชาญว่ามีส่วนได้เสียในกิจการที่ตรวจสอบหรือไม่ โดยสามารถประเมินได้จากผลประโยชน์ทางการเงิน ความสัมพันธ์ทั้งทางธุรกิจและส่วนตัว หรือการให้บริการอื่นโดยผู้เชี่ยวชาญ เป็นต้น

ประเมินจากหนังสือตอบรับงานของผู้เชี่ยวชาญ

ผู้สอบบัญชีจะต้องประเมินจากหนังสือตอบรับงานของผู้เชี่ยวชาญว่า ลักษณะ ระยะเวลา และขอบเขต รวมถึงวัตถุประสงค์ของผลงานของผู้เชี่ยวชาญ สามารถจะตอบสนองความเสี่ยงที่ผู้สอบบัญชีประเมินไว้หรือไม่ ซึ่งในหนังสือตอบรับงานจะระบุถึงมาตรฐานการปฏิบัติงานด้านเทคนิคที่เกี่ยวข้อง หรือข้อกำหนดอื่นทางวิชาชีพหรือของอุตสาหกรรมที่ผู้เชี่ยวชาญจะปฏิบัติตาม รวมถึงข้อสมมติและวิธีการและแบบจำลองต่าง ๆ ที่ผู้เชี่ยวชาญจะใช้

ทำความเข้าใจรายงานและข้อสรุปของผู้เชี่ยวชาญ

ผู้สอบบัญชีจะต้องมีการทำความเข้าใจรายงานและข้อสรุปของผู้เชี่ยวชาญ และตรวจสอบข้อมูลในรายงานกับเอกสารหลักฐานอื่นของผู้สอบบัญชีว่ามีความขัดแย้งกันหรือไม่ และการทดสอบการคำนวณใหม่ การหารือกับผู้เชี่ยวชาญก็จะช่วยให้ผู้สอบบัญชีเข้าใจรายงานของผู้เชี่ยวชาญมากยิ่งขึ้น และการปรึกษาหารือกับฝ่ายบริหารของกิจการเกี่ยวกับรายงานของผู้เชี่ยวชาญก็จะทำให้ได้มาซึ่งความเข้าใจในสมมติฐานต่าง ๆ ที่ผู้เชี่ยวชาญใช้

ผมหวังว่าบทความนี้คงจะเป็นประโยชน์ให้กับผู้สอบบัญชีในการวางแผนการตรวจสอบ และช่วยให้ผู้สอบบัญชีได้มีการสื่อสารกับผู้บริหารในการพิจารณาว่าจ้างผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ผู้สอบบัญชีสามารถออกรายงานและแสดงความเห็นอย่างไม่มีเงื่อนไขได้ทันตามระยะเวลาที่กำหนดในการนำเสนองบการเงินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

โดย.. นายยุทรพงษ์ เชื้อเมืองพาน
บริษัท เอเอ็นเอส ออดิท จำกัด

เอกสารอ้างอิง :
มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 620 เรื่องการใช้ผลงานของผู้เชี่ยวชาญของผู้สอบบัญชี